

Sermo

effluit in eternum est peccatorum recommendatio
quā fecit filius ei pendens in cruce: cū osten-
dens ei iobāne dixit. mulier ecce filius tuus
ad discipulū autē. ecce mater tua. Iobānes
enī gratia dei interpretat. Quid ḡ p ioban-
nē nisi peccator per pñiam in grām dei receptus
intelligit. talē ergo iobannē siue talē peccatōrē
filius in cruce matri recommendat. In q̄ re-
comendatōe ut sennū doctores tam pfundis-
simā misiam eius immergit in visceribus.
vt nulla vnq̄ tā immanissima culpa inue-
niri possit q̄ locū gratie nō inueniat apud eā
vn̄ bern. Quid tibi negabis cū negatum nō
est theophilū de ip̄is p̄ditōis faucibus reuo-
care. infelicē animā totū illud qd̄ in te factū
est: p̄ nō caractere denegante: de luto misie
subleuasti. Licet. n. prius sepe fuerit fili-
us apud m̄rē: vt ei posset alias recommendare
peccatōrē: n̄ hoc ad illū locū. ad illud t̄pus.
ad illam hōrā voluit resuare: vt eadē reco-
mendatio pfundi eius visceribus immerge-
retur. ac si di. Attende mater qd̄ p peccatōrē
pariat: ne tantus me labor: et dolor frustra
tibi eos habeas recommissos: vt cum iusticie
virtus ad puniendū peccatōrē a veritate egre-
dit. tu te opponere tibi nō iusticia. sed misia est
commissa. **Terna virtus est caritas: quā ppter
huius f̄monis pl̄ritatez in alijs pertractabi-
mus illuminante iesu christo.**

LXVIII. De eodem q̄rtus.

S Ignū magnum

apparuit in celo: mulier amicta so-
le et luna sub pedibus eius: et in capite eius co-
rona stellarum. xij. apoc. xij. Dicit bern. Si re-
tū precia de raritate pensem: nihil his rari-
us poterit inueniri: q̄ q̄ mulier sole vestiat
luna ab ea sculcat et stellis. xij. coronat. q̄rtū
verborū sensus tanto diligentius interi-
ratur: q̄nto nobis in eisdē verbis exterior si-
gnificatiōis puenientia denegat. **P**
In verbis ḡ p̄ os eius ad comendationē glo-
riose virginis tria possum considerare. s. vi-
te eius sanctitatem: q̄ solis noīe declarat. oīs
defectus immunitatē. qd̄ lune noīe signifi-
catur: stat⁹ sui singularitatez qui in stell. xij.
insinuat. Primum ibi. mulier amicta sole
scdm̄ ibi. et luna sub pedibus eius. tertiu⁹ ibi.

in ca. ei⁹ co. stel. xij. Incipientibus ergo nobis
ab inferioribus primo dicam⁹ de lune suppe-
ditatione. scdo de solis descriptiōe. tertio de
stellaz coronatione. De primo ḡ sciendū qd̄
p lune suppeditationē omnium defectū hū-
ano generi adiacentiū immunitas siue suppe-
ditatio designat. Per lunā nanq̄ q̄ nūc cre-
scit: nūc decrescit. nūc plena. nūc semiplena.
nunc minus plena videt: defect⁹ nolite qui
bus nūc variamur de bono in malū de malo
in prius designant. **V**anes enī luna: desig-
nans idē est qd̄ defect⁹ p lune ergo suppedi-
tationē omnium defectū designat. sculca-
tionē: in q̄ mirifice beata virgo est comēda-
ta: q̄ oēs defect⁹ hūano generi ex puaricatio-
ne pentū primoz ad hētes sub pedibus scul-
cauit. **T** enī p̄tm nō habuit: caruit etiā de
secundis puenientibus ex peccato: qz vbi cā nō
fuerit: deficit et effect⁹. hinc bern. Defectus
oīs sub maria est. et quicqd̄ fragilitatis seu
corruptōis est: excellentissima qdam subli-
mitate omnia excedit. vt merito sub pedibus
ei⁹ luna esse dicat. alias enī nihil magnū vi-
nisse videbimur quā super oēs celestes sp̄s
cherubin et seraphin abigim⁹ exaltatā. **Q**
ui autē sint defectus hūano generi adiacentes:
et a beata virgine viriliter sculcati. insinuat
bern. di. **Q**uis nō vere hūiliabit in cogniti-
one defectū suoz: cū se percepit oneratum
peccans moleq̄ hui⁹ corpis grauati: terre-
nis intricatū curis. carnaliū desiderioz in-
fectū sece curū cecū infirmūz implicatum
mille erroribus. erpositū mille piculis. mille
timoribus trepidū. mille difficultatibus ar-
xiū. mille suspitionibus obnoxio. mille necessitati-
bus eternosum. p̄cliuē ad vicia. inualidum
ad virtutes. **T**ertū qz impossibile est de his
millenarijs p oēs defect⁹ narrare. de his ali-
qs extraham: vt in eisdē videam⁹ quō be-
ata virgo oēs defectus cōculcauit. **S**
unt autē nouē defectus quibus retardamur
a quibus omnibus immunitas extitit virgo
sancta. q̄rtū primus p̄sistit in peccati feditate
scdus in boni difficultate. tertū in mali pro-
nitate. q̄rtus in cordis instabilitate. quint⁹
in ignoratiōe cecitate. sext⁹ in diffidēte pusil-
lanimitate. septim⁹ in timore et amore in-
ordinabilitate. octau⁹ in corpis infirmitate.

notus in multiplica necessitate. **Primus** g̃ defectus est ip̃m peccatuz cum trimēbra sua diuisione. sc̃z originali. veniali ⁊ mortali. q̃ om̃es sancti in hac via ⁊ vita sunt graui⁹ retardati. a q̃ defectu quia beata virgo i vtero matris sanctificata et purgata fuit. iō hunc primū defectum sub pedib⁹ sculcauit. **Peccatū** aut̃ idcirco defectuz dicim⁹. qz oēs defectus tanq̃ aq̃ fluūt ab ip̃o ⁊ tanq̃ a radice iusto ordine deriuant. **Secūds** defectus cōsistit in boni difficultate a primo tanq̃ riu⁹ a fonte scaturiens. p̃ quē defectū difficulter bonū facimus. ⁊ ea q̃ facim⁹ ex tedio ⁊ nauſea sepe fiunt. ex q̃ difficultate bona n̄a sunt pauca: tediosa: defectuosa: tepida ⁊ multis vilianib⁹ sunt pmixta: ⁊ iō bonum raro facimus vt oportet: ⁊ si facimus nō t̄m diu. si t̄m aliq̃diu: nō t̄m ea tanta viuacitate facimus vt fructū debitū pleq̃mur. **Beata** aut̃ virgo qz peccato caruit: per p̄ns caruit hoc defectu vñ in opando bonū nullā habuit resistentiā. sed qñ voluit q̃diu voluit iuit in actus meritorios sine tedio. **Et** licet s̄m corpus p̃pter ei⁹ grauedinē lassaret. nunq̃ t̄m tedio l̄ alijs defectib⁹ mētis impediēbat vñ p̄tinuē bonū ierūter opabat. **Tertius** defectus cōsistit i mali p̄nitate: ex q̃ difficile malo resistimus vt oportet: sed etiā in resistendo nō euadimus q̃lescūq̃ maculas p̄cōz. binc gene. viij. **Sensus** ⁊ cogitatio hūani cordis in malū prouit ab adolescentia sua. **Et** qz beata virgo caruit hoc defectu: iō opib⁹ meritorijs potuit frequētius vacare ⁊ puri⁹ immorari. **Quartus** defect⁹ consistit in cordis instabilitate a q̃ plene om̃e qd̃ agimus inficit ⁊ qñ penitus annullat. cor. n. nō firmum instabile est ⁊ lubricū vt in bono ratō vel nunq̃ illud possit stabiliri: sed cū mltum fecerim⁹ nobiscū bene agit si ip̃m om̃i conatu ⁊ labore adhibito ad momentuz in deo valeamus firmiter stabilire. vñ etiā maximi sancti hāc cordis inquietudinē sūt p̄uesti. binc **Job.** Cogitāōes mee dissipate sunt ⁊c. ⁊ ps̄. Circū dederūt me sic apes ⁊c binc in p̄ter. **Impius** facit op⁹ instabile. qz vt ait ap̄s. i. **Corin.** iij. multis malis enuimeratis. **Instabiles** facti sum⁹. **Qu** aut̃ hic defectus ex peccato nobis eueiat apte innui

tur. **Te. i.** Peccatū peccauit hierusalē p̄pte rea instabil facta est: oēs qui glorificabant eam spreuerūt eā. qz viderūt ignominia ei⁹. **Et** qz beata virgo p̄cōm nō habuit: iō ⁊ p̄ cōsequēs caruit hoc defectu: sed potēter ⁊ incessanter sine recalcitrāōe cor suū apud deū habuit: qd̃ maximā grām reputabat. **Ap̄s.** cū ad hebre. xij. di. **Optimū** est grā stabilitate cor. potens. n. erat virgo sancta cor suū cōuertere ad p̄tem plandā maiestātē ⁊ diuinitatē: vel ad rememorandū misterii incarnationis: vel ad bñficia a deo sibi exhibita recognitāda: vt de ea veracius dicere possumus. **Om̃ia** q̃cūq̃ voluit fecit in celo ⁊ in terra. ⁊ qz potuit qd̃ voluit. certū est autē qz semp bonū voluit: iō incessanter merita cumulauit. **Qu**itus defectus consistit in ignorātie cecitate fluēs ⁊ scaturies ex p̄cō. p̃ quē defectū in bonis opib⁹ plurimū retardamur. **Sepe** ei ignoramus qd̃ agere deamus ⁊ t̄m volūtas p̄missima inuenit. binc. ij. para. ij. d̄. **Cū** ignoramus qd̃ agere deamus. hoc solū habemus. residui vt oculos nr̄os dirigamus ad te. **Itē** ap̄s. **Ro.** viij. di. **Quid** oremus sic oportet nescim⁹: s̄z ip̄e sp̄s postulat. p̃ nobis geminib⁹ inenarrabilib⁹. hic bern. **Impedi** mētū grauissimū ⁊ piculosissimū est ignorātia n̄a. in mltis. n. incertum onino hēmus qd̃ agere deamus: ita nec qd̃ oremus sicut oportet penitus ignoram⁹. **Beata** autē virgo p̃ deficiū lumem illūiata nullaz passa est ignorātiā p̄fectū suū impediēte: s̄z plenā habuit sciam ⁊ noticiā om̃i q̃ fuerunt ei ad statum vie ⁊ vitencā. siue illa p̄terita p̄ntia eēt vel futura: ⁊ q̃ in alios sc̄tōs sunt p̄riculariter distributa. hec virgo sancta sil oia possidebat. x̄bi grā. **Aliq̃** hēbant sp̄m p̄plexie p̄dicēdi siue p̄herandi p̄terita sicut moyses qui lib⁹ gen. reterit. p̄herādo. **Aliq̃** p̄herabāt p̄ntia sic iohānes baprista qui digito dñi mōstrauit di. ecce agnus dei. **Aliq̃** vero fusa sic **Esa.** **Jerē.** ⁊c. **Nullus** t̄m eoz legif habuisse sciam p̄teritōz p̄ntiū ⁊ futuro rū. **Certū** est autē qz nullus ex legislatorib⁹ q̃ntūcūq̃ illūiatus hē potuit qd̃ ip̄a non habuit: sed qd̃ singli hēbant excellēter i singul. hoc beata virgo totuz sil habuit adhuc excellētius sup oēs. **Qd̃. n.** nescire potuit q̃

Sermo

intra se habuit omnia scientē aut qd ignoras
re potuit in q plenitudo diuinitatis corpali
ter habitabat. iō beata virgo huius noīcie
oppositionē sc: ignorantiā sub pedibz cōcul
cauit. **S**extus def. et retardās nos
miseros p̄sistit in diffidentie pusillanimita
te. cuius oppositū sc: p̄sidentie deuotos ho
mines pmouet sup̄ modū. q̄ntūcūqz em̄ a
deo sperare possum? et minus sine dubio ac
ceptum dño pmittente teure. n. Omnis enī
locus quem calcauerit pes vester: vester erit
qd exponens bern. di. Quia ten? pedē fidu
cie porrexeris ea tenus possidebis. Beata ḡ
virgo licet eē humiliā: maxia tñ p̄sidentia
eius mentē ad dñm erigebat. nec talis ma
gnanimitas humilitatē impedit. Dicit enī
bern. Hoc agit in cordibz electoz dina gr̄a.
vt nec eos hūilitas pusillanimes faciat. nec
magnanimitas arrogātes. vñ pie creditur
vt cū in eā legeret deū a virgine nasciturū.
desiderabat vt ip̄a foret cui eadez eēt gratia
refuata: et iō h̄ vte virginitatis vicz p̄suaē
ip̄a extitit institutrix. Sed dicit aliquis.
Ex q̄ scriptura oīdis q̄ ip̄a desiderium ha
buerit vt esset mater dei. N̄ ideo ex eo q̄ ip̄a
est eandē miam p̄secuta: quā sine dubio nō
accipet nisi vel mēs desiderū eandē gr̄am
p̄cessisset di. bern. **P**ropter vt ardoz deside
rij p̄uenierit faciē eius ad oēm aīaz ad quaz
ip̄e est ventur? vt sic locū p̄per dño. **Q** si
quis ad hoc infiterit oīno intelligendū de
aduētū spiritali nolo p̄tentiōibz de fine s̄
hoc dixerim sine iudicio melioz. q̄ s̄ ē in iu
dicio futuro aī faciē veniētis p̄cedit ignis
qui in cōspectu ei? exardescit. sicut aduētū
incarnatiōis eius ignis desiderij debuit p̄
cedere: flagrās in corde virginis: vt sic locū
dño p̄parat. **S**ūt autē duo necessaria ad
hoc vt in corde hoīs magna fiducia erigat:
sc: puritas et caritas. **H**az de puritate dicit
bern. **Q**uid audez cor mundū et p̄scia pu
ra. de caritate vero di. gre. **Q**ui plus diligit
plus plūmit. q̄ duo q̄ntū in hoīe fuerint for
tiora: tanto fiducia erigūt fortiorē. q̄ cum in
corde beate virginis maria fuerint iō p̄clu
ditur ip̄am maximā fiduciā habuisse: et per
oppositū oēm pusillanimitatis diffidentiaz
pedibz p̄culasse. **S**eptim? defect? cōsistit

in timoris et amoris inordinabilitate. q̄ t̄c
inordinati dicunt q̄n creatura plus timet l
diligit q̄ creator qd est iniquitas natura.
Cum n. deus sit summū bonū: summe et p̄
oibus est amāduz et oīa diligibilia sunt in
ip̄m tanq̄ in finē vltimū ordināda. **R**es. n.
p̄pter corp? corpus p̄pter aīam. aīa p̄pter de
um. de? p̄pter seip̄m est iusto ordine dilige
dus. quē ordine gloriā se habere sponsa in
Lan. cū dicebat. **O**rdinaui in me caritatē.
Q si qlibet sponsa timēdi et diligēdi seruat
iustū ordinē. nō erit dubiū: quin beata vir
go sup̄ oēm sponsam gratissima ordinatū ti
more et amore habuerit. et p̄ p̄ns ei? opposi
tum pedibz p̄culcauerit. **O**ctau? de
fectus retardās nos et p̄hibens et impediēs
a p̄fectū cōsistit in corpis infirmitate. **N**ul
ti enī sunt bone volūtatis vt libeter quibus
cūqz laboribz se submitterēt. sed exequi nō
valent infirmitate corpis p̄hibente. sed cor
poris infirmitas ex peccato infligit: qd pla
ne innuit in euāgelio Lu. xi. vbi dicit. **E**cce
vidi hoīem in lecto portantē qui erat paral
ticus: et nō inueniētes q̄ p̄re illum inferent
ascēderunt sup̄ lectū et per regulas submiser
unt illū aī ielūm: q̄rū fidez vt vidit ielū
dixit. hō dimittunt tibi peccata tua. ac si di
cat. qz ex peccatis infirmitas hęc est inflicta:
iō dimissis peccatis sanitas tibi restituetur.
Unqz beata virgo nullū p̄fctm habuit: nō
etiā nullā infirmitatē legi? habuisse. p̄pter
qd et hūc defectū p̄culcauit. **N**onus defect?
nos impediēs a p̄fectū p̄sistit in multipli
ci necessitate. **C**ui cū satisfacere cupim? fre
quēter manū extendim? ad sup̄fluitatez ad
q̄s p̄sequēdas multis distractiōibz occupa
mur. hinc bern. **M**agnū impedimentū et oc
cupatio gr̄atis est ip̄a nēcitas huius miseri
corpis. qd dū mō cibū. mō somnū. modore
stem ceteraqz silia q̄rit et desiderat. haud du
biū quin frequēter nos impediāt ab exercitō
spiritali. **B**eata autē virgo qz sola nēcita rēq̄
tebat: ip̄a se breuiter expēdiuit: et hęc ip̄a oc
cupatio qz ad sola nēcita fuit restricta. iō hęc
ip̄a occupatio ad nobilissimū ei meritū ste
tit: et iō hūc defectum in q̄ntum p̄fectū ei?
impediēbat beata virgo sub pedibz eius cō
culcauit. **C**um igit omnes defectus hūano

generi inherentes in his noue defectibus in-
cludant: quibus beata virgo ut visum est ca-
uit quod peccatum non habuit. id est puenieter con-
cludit quod ipsa sit illa beata mulier sub cuius
pedibus erat luna.

LXIX. De eodem sermo. v.

Signum magnum

apparuit in celo. mulier amicta so-
le. Dicit gre. Quotiens sacra eloquia ta-
lia verba nobis pferunt in quibus exterior si-
gnificatio non ponit esse vera. hoc spiritus sanctus
nobis innuit ut interior sensum mysticum req-
ramus. Quia verba litere dum collecta sibi
puenire nequeunt. aliud in se quod querat ostendit.
Dum namque aspicias superficies destrui: hoc
in vobis quate quod ordinatum sibi quod congruens
apud vos inter valeat inueniri. Expedito er-
go vno sermone utrumque nite virginis glam re-
colente: in quo ordinatum quod luna sub pedibus
eius pculat. Nunc seruat ordine dñm est per
solem quod vestit. Cum igitur in verbis ppositis
nequaquam possit sensus exterior esse verus: neces-
se est ut interior ad sensum mysticum recurratur.
non enim mulier amicta sole esse poterit: sed p-
prietate solis spiritualiter intellectus gloriose
hec mulier est vestita. **H**abet autem
sol. vii. proprietates quibus gloria hec mulier fe-
liciter est vestita. Primo sol huius miram luminis
firmitate. ma rimam caliditate. ad omnia pmutatez
pnuam mobilitate. opat in liquidis siccitate
tem in siccis liquiditatez. in eclipsi videtur
habeat anxietate. bis. vii. proprietatibus spiritualiter
intellectus nra dña est vestita. Primo gno
stra dña est vestita solis illuioisitate induens
se illo lumine tanquam vestimeto. de quo dicit **Esai. lx.**
Surge illuare hierusalē: quia venit lumē tu-
um quod est xps dñs: qui tanquam lumē in testa-
p maria ad nos venit. **N**ā de se ipso dicit iohā.
vi. Ego sum lux mundi. **Q**ui in mundo
solus: lux sum mundi. hoc g lumē quod deus est
cū in eis? ptero noue mensibus requieuit mētez
eius et aiā ita irradiabat: ut in corpe eius
verbis et opibus non nisi quod dñi fuerat resplē-
debat: adeo ut in omnibus eius moribus quasi quidam
diuinitatis radi? de ea pcedere videret. pro-
per quod enā nullus vnquam mal? conceptus de

ea haberi poterat nec affect? **N**ec mirum quod
gloriam hanc reginā deo vestita dicere prelu-
min? cū et hoc ipsa veritas dicat de his fieri
quod longe minoris meriti scim? esse. sic. n. di-
cit lu. xxiij. **G**los autem sedere in ciuitate quod
ad usque induamini virtute ex alto: et **Apōst.**
Rō. xij. **I**nduimini dñm iesum xpm. hinc
bern. **I**ure maria sole phibet amicta quod pro-
fundissimā diuine sapie ultra quod credi vale-
at penetrauit abyssum: ut quantum sine psonali
vniōe creature pditio patitur luci illi inac-
cessibili videat innumera. illo nimirum igne quod
cherubin et seraphim celestes spiritus accedunt
Longe autem maria meruit non tanquam summa-
tim tangi sed opiri vndique et circumfundi et tā-
quam ipso igne pcludi. candidissim? sane sed non
calidissimus eius amict? cui? oia tā irradiata
noscent: ut nihil in ea: non dico tenebrosum
sed nec subobscurum saltē et minus lucidum: sed
ne tepidum quidem aliquid et non feruentissimum
licet suspicari. **N**ā in te manet de? beata vir-
go et tu in eo et vestis eius et vestiris ab eo. ve-
stis eius carnis substantia: et vestit ille te sue ma-
iestatis glā. vestis nube solē: et sole ipsa vesti-
ris. **E**t sic patet quod beata virgo pprietate sol-
is et lune sit vestita: adeo ut diuino lumine tā effi-
caciter irradiata p diuinā sapiam oim que
sub sole possidebat. **S**ecunda pprietas
solis est caliditas: quod tam magna est ut etiam
calefcere faciat totum mundum. **P**er quā pprie-
tem eius maxima designat caritas: p quā ipsa
calet et feruet ad oem hominem in hoc mundo. ex
cui? caritatis feruore ipsa clamat **Ecc. xxiij.**
Transite ad me oēs qui cupiscitis me: et a ge-
nerationibus meis adimplemini. de cui? ca-
ritate dicit hiero. **Q**ueso si qui sunt in vobis vi-
scera pietatis psideate. quod cruciabat amore
quod de desiderio estuabat virgo sancta. duz re-
uoluerat anño quicquid audierat: viderat et co-
gnouerat. puro quicquid cordis est: quicquid
mētis. quicquid virtutis hūane si totum ad-
hibeas non sufficis cogitare quanto indefinen-
ter cremabat ardore pij amoris: quod ardens
desideriorum affectibus erat tanto validius quon-
to diuinis illustrabat intus visitationibus
quā tota: incanduerat diuinus amor et ar-
dor pnuus et ebrietas pfulsi amoris. **C**ui?
tenuissima autem declaratio quod ad deum et proximum